

۱۸۶۰۱۹۴

به نام خدا

سپیدارها ساده می خوانند...

(مجموعه اشعار کوتاه)

الهام رستاد

www.ketab.ir

تهران - صندوق پستی ۱۳۱۴۵/۳۱۶

Email: Nashredastan@yahoo.com

۶۶۹۲۸۳۱۶-۰۹۱۲۴۲۱۴۵۸۹

سرشناسه: رستاد، الهام، ۱۳۶۱ -

عنوان و نام پدیدآور: سپیدارها ساده می خوانند (مجموعه اشعار کوتاه) // الهام رستاد.

مشخصات نشر: تهران: نشر داستان، ۱۳۹۶.

مشخصات ظاهری: ۷۷ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۸۱-۰۱۹-۷

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: شعر فارسی -- قرن ۱۴

عنوان: Persian poetry ۲۰th century

شناسه: مرکز آموزش عالی اقلید

رده بندی کنگره: P۱۸۱ / س ۱۳۹۶۱۴۵

رده بندی دیویی: ۸۰۱/۶۲

شماره کتابشناسی: ۴۸۲۸۶۹۴

سپیدارها ساده می خوانند

الهام رستاد

چاپ اول: ۱۳۹۶

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۸۱-۰۱۹-۷

حاش الله که نیم معتقد طاعت خویش
این قدر هست که گه گه قدحی می نوشم
(حافظ)

سرودن شعر کوتاه آن هم به شکل آزاد، در زبان فارسی تازگی دارد و تاریخچه آن به زمان نیما، پدر شعر نو فارسی، بازمی‌گردد. نیما یوشیج علاوه بر آزاد کردن شعر از قید تساور و عروضی و جایگاه ثابت قافیه، راه را برای کوتاه‌سرایی به شیوه آزاد باز کرد. البته همان مدعی شد که عامل اصلی گرایش به کوتاه‌سرایی، اشعار نیماست؛ چرا که از گذشته تمایل به کوتاه و در عین حال رسا سخن گفتن یکی از معیارهای سخن و شوایی بیان به شمار می‌رفته است؛ جمله معروف «خیر الکلام ما قلّ و دل» گره این مدعاست. از سوی دیگر با نگاهی به تاریخ شعر فارسی متوجه می‌شویم گرایش به ایجاز و کوتاه سرودن که ناشی از ذوق و طبع سلیم ایرانیان بوده، تحولات بسیاری را در قالب‌های شعری ایجاد کرده است؛ «غزل» قالبی با ۸ تا ۱۰ بیت ساخته شده از دل قصیده‌های ۶۰ تا ۱۰۰ بیتی و بیشتر است. «رباعی» شاهکار قوم ایرانی، دوبیتی، تک‌بیتی‌ها و ترانه‌های کوتاه محلی همگی نشان‌دهنده تمایل قریحه شعری فارسی‌زبانان به شعر کوتاه است.

با این که بیش از نیم قرن از آغاز سرودن شعر کوتاه آزاد و سپید می‌گذرد، اما این قالب شعری هنوز برای بسیاری از دوستداران شعر ناشناخته است. در رشته زبان و ادبیات فارسی کمتر به این قالب توجه نشان داده شده یا بهتر بگوییم هنوز آن را به عنوان قالب رسمی شعر فارسی نپذیرفته‌اند. در کتاب‌های درسی که انواع ادبی معرفی می‌شود، سخنی از این قالب شعری به میان نیامده است. بحث شعر کوتاه بیشتر در محافل ادبی غیر رسمی و غیردانشگاهی مطرح شده است. شاید بتوان گفت بهترین پژوهش صورت گرفته در این حوزه که به معرفی گونه‌های مختلف شعر کوتاه و شاعران آن همراه نقدی بر اشعار پرداخته، کتاب *کوتاه‌سرایی از سیروس نوذری* است.^۱ کوشش ویستاد بر این بوده که در کنار بررسی تاریخیچه کوتاه‌سرایی و ریشه‌های کهن آن در زبان فارسی، سیر تحول این جریان ادبی را در دوره معاصر نشان دهد. در اینجا قصد دارم با استفاده از مطالب این کتاب به صورت فشرده، نام‌های جریان‌های این قالب شعری را معرفی کرده، آنگاه به نکاتی که از چشم سیروس نوذری پنهان مانده، اشاره کنم.

به طور کلی شعر کوتاه آزاد و سپید از آغاز سرایش نام‌های متعددی به خود گرفته است: طرح، خسروانی، همدسر، هایکو (هایکووار)، ترانک و پریسکه. برخی از این نام‌ها چون: هایکو، ترانک و پریسکه، ویژگی‌ها و تعاریف و شرایط خاصی دارند.

طرح: عنوانی بود که برخی پیروان نیما به اشعار کوتاه خود داده بودند. آنها هنوز شعر کوتاه را به رسمیت نمی‌شناختند و از آن با عنوان «طرح» یاد می‌کردند.

^۱ نوذری، سیروس، (۱۳۸۸)، *کوتاه‌سرایی*، چاپ اول، تهران: ققنوس. هر چند این کتاب پژوهشی مستقل و تقریباً جامع است؛ اما متأسفانه به دلیل نیاوردن فهرست منابع در پایان کتاب و نگاه مشخصات کامل کتاب‌ها در متن، ضعف ارجاع‌دهی دارد و پژوهشگران را با مشکل مواجه می‌سازد.